

Mnogovrstne novice.

* *Strašanska nesreča po povodnji je zadela Szegedin*, prvo mesto na Ogerskem za Budapeštom, glavno središče Magjarstva, — nesreča je taka, da svet enake ne pomni in nobeno peró po vse popisati ne more. Naj iz obširnega poročila časnika „Osten“ povemo našim bralcem bistvene stvari. Szegedin stoji tam, kjer se reka Maroš izliva v reko Tiso, katera je po hudih nevihtah narastla tako, da je ponoči od 10. do 11. dne t. m. predrila 20 sežnjev na široko nasip železnice Alfödelske in se z grozovito silo, katero je povečšal še strašansk vihar, razlila čez mesto. To vam je bil pogled strašansk videti ljudi, ko so rešitve iskali po strehah, pomoči pro-seči vpili, utonjena živina po vodi plavala itd. itd. — vse mesto jezeru enako bilo. Število nesrečnih, ki so v potopu smrt storili, ni še znano; župan Szegedinski Fr. Palfy za to vprašan, je odgovoril: „Danes (13. dne marca) vem le za 82 mrtvih, vendar po vsem, kar slišim, utegnili jih je utoniti več tisoč. Tega krivi pa so deloma tudi Szegedinci sami, ki niso hoteli zapustiti svojih hiš in so utonili. Če uže hudič vse vzame — so nekateri kričali drugim, ki so jim na pomoč prišli — naj še nas vzame!“ — Ko se je komisija na ladijah po mestu peljala, se je prepričala, da 3 četrt hiš se je uže podrlo, in če povodenj le še nekoliko dni trpi, ostalo bo komaj 200 bolj trdnih hiš; vedeti je namreč treba, da Szegedin ima 5 predmestij, kjer so vse bajte nizke, pritlične, ne iz opék, ampak iz posušene ilovice zidane; na tisoče je tacih hiš. Poleg povodnje je pa tudi še nekoliko požarov bilo se pripetilo, kakor pravijo, nalašč zažganih hiš in fabrik, zato je oklicana bila „nagla sodba“ (standrecht). Občudovati je, s kakim pogumom so se žrtovali posebno vojaki, da bi oteli kar se oteti dá. Al vse ni nič pomagalo, — Szegedina ni več! — Naj dodamo še nekoliko zemljepisnih in zgodovinskih vrstic o tem mestu. Szeged ali Szegedin je starodavno mesto Csongradske županije z 71.000 prebivalci in je še dandanes prvo kupčijsko mesto spodnje Ogerske, polno judov. Ker leži popolno na planem ob vodah, ni mesto zdravo in mrzlice so tudi zelo navadne. Szegedin je nekdanj bila močna trdnjava; tu je leta 1526. vojvoda Zapoly s 1400 vojaki se branil sili turški, pa brez uspeha. Sultan Soliman je Szegedin v svoje pesti dobil, več del mesta požgal, in le grad v bran utrdil. Tako je od leta 1526. do 1686., tedaj 160 let Szegedin ostal pod gospodstvom turškim. Leta 1849., ko so se Magjari spuntali zoper Avstrijo in odstavili habsburško rodovino odvladarstva na Ogerskem, je bil Szegedin gnjezdo magjarske puntarske vlade. Košuta so Szegedinci navdušeno sprejeli, in ko so mu neki večer serenado z bakljado napravili, prerokoval je Szegedincem: „Szegedin bode Evropi svobodo priboril!“ Tukaj je Košut novo armado zoper Avstrijo nabiral, mislé, da nabere 30.000 vojakov. Pač čudna so pota Božja! Danes — čez 30 let — se oholega puntarja prerokovanje vse drugače spolnuje: Evropi Szegedin ne nosi svobode, Evropa miloščino nabira za nesrečno ponižane Szegedince, ki so deloma sami, deloma pa vlada magjarski kriva tako strašne nesreče, kajti uže pod ministerstvom Bahovim se je razpravljala potreba s trdnjšimi nasipi skrbeti za varnost Szegedina, — al kaj! niti župan Szegedinski niti minister Tisza nista — zamaknena v veliko politiko magjarsko — časa imela spolniti svojo dolžnost in skrbeti za varnost Szegedina. Zdaj je grozna nesreča tukaj! Magjari sami očitajo vladi nečimurnost, in zgodilo se bode, da bode reka Tisa požrla tudi še ministra Tiso.

* *Državna loterija*. 6. dne t. m. so se srečke vlekale za državno loterijo, katere čisti dohodek je namenjen za rodbine v Bosno poklicanih vojakov. Drugi dobiček za 15.000 gold. je šel v Murau na Štajarsko, četrti za 5000 gld. v Feldkirch na Predarelsko. Tretji dobiček za 10.000 gld. je zadel nek Dunajčan. Srečka za prvi dobiček s 60.000 gold. je šla v Burgau na Štajarsko, ker pa te srečke nobeden ni kupil, je prišla ces. loterijskemu vodstvu nazaj in spada zdaj ta veliki znesek med dohodke, ki bodo razen družih čistih doneskov razdeljeni med družine rezervistov, ki bodo po tej loteriji izdatno pomoč dobili.

* *Amerikanski pridelki v Evropi*. „Vaterland“ pri naša članek, iz katerega je razvidno, kako veliko konkurenco Amerika našim gospodarjem dela. Svinjsko mast amerikansko prodajajo že v Pešti, v domovini prešičev. Amerikanski špirit prihaja v Trst, pa se prodaja na Francoskem za 15 odstotkov ceneje, ko ogerski. Amerikansko žito odriva ogersko žito v južni Nemčiji in Švici. Tudi živino že vozijo iz Amerike. Iz Amerike prihaja surovo maslo, sir, posušeno meso, špeh, maslo, jeziki. Vožnja je poceni. Prepelje se cent za 75 kr., vožnja ogerskega žita pa stane od Pešta do Štetina 2 gold. cent. Tudi frišno meso že vozijo iz Amerike, ker ga znajo tako preparirati, da se ne osmradi. Prevozijo pa tudi mnogo žive živine. — Dobro je to na eno stran, da nam živeža ne zmanjka in da je poceni; za našega kmeta je pa tudi huda, ker cena njegovih pridelkov pada, davki pa zmirom rastejo.

Naši dopisi.

V Gorici 16. marcija. — Ženska bolnišnica Goriška je že leto in dan razširjena, ali stroški za novi del poslopja niso še vsi poplačani. Na ta račun je izprosil naš župan g. dr. Deperis od presv. cesarja 2000 gold. — Sreberna poroka cesarjeva in cesaričina se bode obhajala tudi v Gorici po načrtu, ki ga je potrdilo ni davno mestno starešinstvo. Tisti večer pred 24. aprilom bo mesto razsvetljeno in pojde okoli mestna muzika z bakljami; drugi dan zjutraj bode budnica, popoldne godba na Travniku, zvečer ples v gledališči, s katerega dohodki se nakloni kak priboljšek pri obedu mestnim zavodom. Tudi se napravi za svečanost 24. aprila nova mestna zastava v mestnih barvah (ki ste enaki cesaričinim — modro-bela). — Novo vojaško garnizijo bomo imeli v kratkem: iz Sarajeva pride pešpolk Hess štev. 49. — Novi naš državni pravdnik je g. Evgen Taddei, Tiroljec, ki je bil dosedaj pri ministerstvu pravosodja na Dunaji, namestnik njegov pa tukajšnji adjunkt gosp. Teodor Dolijak. — Naš deželni zbor je v zadnji sesiji sprejel neke spremembe deželnih šolskih postav od 10. marcija 1870. in 16. oktobra 1875. To spremeno šolsko postavo je zdaj (4. dne t. m.) cesar potrdil. Vsled nje so plačne vrste (400, 500 in 600 gld.) uravnane po osebah, ne po krajih. — Vse, kar sem dosedaj povedal, je že več ali manj staro; prav „friš“ nova je pa ta-le: V petek (14. t. m.) od 9. ure dopoldne do 5. popoldne je bila natančna sodnijska preiskava na domu „Isonzo“-vega vrednika, g. Jurrettig-a, in v vredništveni pisarnici njegovi. Danes zjutraj pa so ga zaprli. Kako bo zdaj z „Isonzo“-m, ne vem. — Da smo imeli uni dan dva ministra tukaj, je bralcem „Novic“ že znano. Vitez Chlumecky večkrat sem zahaja, ker ima svojo soprogo tukaj (na Solkanski cesti), baron De Pretis je bil pri svojih tukajšnjih sorodovincih. Obiskala sta neki dan glavna